

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 20.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 19. maí 1931.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarnarstøðum
og skrivstovum. Telf. 143.

5. árg.

Tandlæge BREND

traffes 11-5. Telf. 114.

SAA FIK ogsaa Norge sin
Regeringskrise:

Mowinckel blev fældet paa en
Indstilling fra Trustkontrollens
Protokolkomité, der har været
Grundlag for Forhandlingerne i
Odelstinget. Indstillingen lød
saaledes:

»Da de ved kgl. resolution
av 22. juli 1930 meddelte kon-
cessioner til De Nordiske Fa-
briker Defona og Lilleborg
Fabrikker ansees uheldige for
norske interesser, udtaler Odel-
stinget at de nevnte konces-
sioner ikke burde være meddelt
og ikke bør gores effektive«.

Bondepartiet og Arbejderpar-
tiet har anset det som en Fare
for norsk Næringsliv, at den
engelsk-hollandske Fedttrust, der
ejer 50 pCt. af Aktiekapitalen i
De-No-Fa (De nordiske Fabri-
ker), som leverer Raamateriale
til Margarineindustrien, faar
yderligere Indflydelse paa den
norske Margarineindustri ved at
erhverve 50 pCt. af Aktiekapi-
talen i Lilleborg-Fabrikkerne.

Disse Partier bebrejdede Rege-
ringen, at den har givet Trusten
»Unilever« Tilsagn om en Kon-
cession. Og Trustkontrollen fandt
Overenskomsten stridende mod
norsk Lov og afgav den ovenfor
nævnte Indstilling til Odelstinget.

Statsminister Mowinckel hæv-
dede, at naar Regeringen havde
ønsket at give Margarinetrusten
Koncession paa at købe den
norske Fabrik Lilleborg, var det
ud fra det rent principielle Syn,
at internationalt økonomisk
Samarbejde er nødvendigt for
at redde Europas Fremtid. Det
er det samme Syn, som har
faaet Udtryk i Regeringens
Udenrigspolitik, og som bl. a.
har ligget til Grund for det
norske Forslag om Toldhvide
med Danmark, Sverrig, Belgien
og Holland.

Statsministeren protesterede
imod, at Regeringen skulde have
sviglet Venstres Linjer, og ka-
rakteriserede den Modstand imod
at give Trusten Koncession, som
af nationale og økonomiske
Grunde især har været rejst fra
den radikale Fløj af hans eget
Parti Venstre, som teoretisk Pro-
fessorpolitik, der vilde faa farlige
praktiske Følger for Landet,
men Stormen kunde altsaa ikke
afværges.

Det afgaaende Ministerium
udnævntes den 14. Februar 1928,
efter at Stortinget havde vedla-
get et Mistillidsvotum (stillet af
Mowinckel) og dermed fældet
det kun 14 Dage gamle Arbej-

Stórstaðar-mynd.

Umvølingararbeið í gøtunum.

derministerium Hornsrud, der
havde afløst Ministeriet Lykke.
Mowinckel var Stats- og Uden-
rigsminister i sit Venstremini-
sterium, der kun havde en
Femtedel af det samlede Stor-
tings Medlemmer bag sig, men
blev støttet af Højre. Ved Af-
stemningen har ikke alene
Bondepartiet og Arbejderpartiet,
men ogsaa tre af Venstres Med-
lemmer stemt imod Regeringen,
medens hele Højre og de øvrige
af Venstrepartiet har stemt for
Regeringen. Det er altsaa paa
en Maade Uenigheden i hans
egte Parti, som fælder Mowinckel.

Stillingen i Stortinget er efter
Valgene den 20. Oktober 1930
saaledes: Arbejderpartiet 47,
Højre 44, Venstre 33, Bondepar-
tiet 25 og 1 Radikal. Stortinget
vælger af sine 150 Medlemmer
38 til Lagtinget og 112 til Odel-
stinget.

Det ses heraf, at Venstre i
Odelstinget har 25 Medlemmer,
Højre 33, Arbejderpartiet 36 og
Bondepartiet 18 Medlemmer.

Der er ikke saa lidt af en
retfærdig Gengældelse i, at Mi-
nisteriet Mowinckel, hvis Chef
for 3 Aar siden var saa ivrig til
paa den norske Højfinans' Bud
at styrte den første Arbejder-
regering i Norge, nu selv er
kommet ud for en Krise paa
Grund af sin Vilje til først og
fremmest at varetage storkapita-
listiske Interesser.

Desværre ligger Landet imid-
lertid saadan nu, at selv Rege-
ringens Fald næppe kan ændre
afgørende i »Unilevers« Frem-
trængen. Overfor Trustens Ud-
bytningssigter har da den
norske Befolkning kun at søge
et Værn i de 3 kooperative Fa-

briker, der repræsenterer hen-
imod en Tiendedel af Produk-
tionen. Politisk er det en
bedrovelig Rolle, det norske
Venstre her har spillet, dette
Parti, der i sin Tid var For-
kæmperen for Norges Selvstæn-
dighed.

Skaðar Íslands sjálvstýri Føroyar?

Av og á hefur verið skrivað
um, at um Ísland verður loyst
frá Danmark, koma vit á missa
nógv, um vit ikki tá hava tryggja
okkum loyvi til at fiska innan-
fyri mark. Hettar linnur mangur
sjófarandi Føroyingar fyri tápu-
ligt og fyri heilt týðningarleyst;
tí okkara fiskiskip fiska skeltis
ikki so nær landi, at tey hava
brúk fyri at koma innum 3
fjórðing. Og hvat ið víðvíkur
teim Føroyingum, ið rógva út í
Íslandi, so visir tað seg, at Ís-
lendingar treingja meir til Fø-
royingar, enn Føroyingar til teir.
Og tað visir seg eisini, at tey
peningaliga víðurskiptini hjá
teimum eru alt annað enn góð;
t. d. síðsta ár, hvar tað vóru
teir ið finga eina pýsultunnu í
summarfortjenastu.

Nei, fyri tað kann Ísland fáa
sær, hvat tað vil, okkum skaðar
tað einki; men kunnu vit bert
vera fegnir um, at okkara bróður
eru komnir so langt á veg,
meðan vit mega skammast yvir
okkara ódugnaskap. Tað er stór
skomm, at ein slíkur hugsunn-
arháttur kemur fram, ið vil, at
vit skulu treingja okkum inná
Íslendingar og vera kleppar upp í
teimum. Teir eru, við teirra
ýdni og dugnaskapi, komnir til
tað, teir eru. Kundi verið beint
at ganga somu leið og seta
okkum somu mál, ístaðin fyri
altíð at fylgja tí ómegaskapi, ið

førdur er higartil, og altíð at
líta á ein annan.

Tað uppróp ið frammi er um,
at vit skulu víssa okkum loyvi
at fiska innanfyri mark í Íslandi,
hefur als ongan týðning fyri
okkara sjóvinnu; meðan tað eru
nógv brek, ið eru bæði stórri
og týðningarmiklari, ið liggja av
láni.

Ofra og títt hefur verið haft
á máli um, at tað hefur verið
skilaleyst, at okkara fiskiskip
hava selt so og so nógvan fisk
í Íslandi, ístaðin fyri at koma
heim, so fiskurin kundi givið
arbeiði til nógvur hendir og
breið til nógvur mennur. Og
nú tá hettar skal broytast, og
skipini koma heim millum túr-
arnar, hendur tað lagna seg, at
skipini fáa einki salt og mugu
so liggja fleiri dagar heima og
spyrja her og der eftir salti, og
onkur kanska fara aftur til Ís-
lands at fáa sær salt.

Hettar er skilið bæði á vári
og millum túrarnar: at bíða og
nógv forsoma av tí, at saltrot er.

Men Logting okkara hefur
verandi víltað av hesum máli, um
at yvirtaka einkarsølu av »koli
og salti«, og beint tað vekk sum
óneyðugt! Tí má vera sum er
og alt hanga á *Balslev & Goos*,
ella hvat ið handilshúsinu elta;
men slík firma hava sanniliga
ikki meiri enn gott ger, og
kunnu tey tað ikki, altann tíð
tey skulu vinna.

Tað skuldi tí verið meira
neyðugt at fingið bœtt um okk-
ara vinnuvegir, so teir kundu
givið nógv meiri av sær, enn
teir gera, enn at fáast við annað,
ið er fjant og látur, tí ein og
hvør, ið unnar sínum landi væl,
veit og má vita, at tað, ið um-
ræður, er at fáa fjøldina til at
standa so framarlaga sum
gjørligt er, og tað kann ikki
komast til, fyrr enn ráðini verða
meir, so at fjøldin fær ráð til
at fáa sær kunnleika og harvið
fylgja tí tíðini.

Tí er tað troystandi og villi-
leiðandi at koma fram við

øðrum, enn at skyldin ér okkara,
og at vit, um vit vilja og royna,
kunnu og mugu klára okkum
sjálvu; okkum sømir ikki annað,
og eingin vil vita av okkum
heldur.

Málið er tí: vinnulívið uppá
fótur!
Oystein.

Kirkebøfæsterne.

I »Dimmalætting« Nr. 32 ser
vi, at Landsretten har afsagt
Kendelse i Sagen mellem os og
Myndighederne. Kendelsen gaar
ud paa, at vi har tabt vor Ret
og Myndighederne findes fri at
være.

Naah, det kan nu være sin
Sag, at Landsrettens Dom gaar
os imod. Men da der er adskil-
ligt, som trænger til at blive
offentligt bekendt, vil vi gennem
disse Linjer lade Befolkningen
se, hvorledes vi fra først til
sidst er blevet holdt for Nar af
den stedlige Myndighed, de da-
værende betydelige Øvrigheds-
personer Amtmand og Politi-
mester.

F. Eks. Fæstebrevene. Disse
vore retsmæssige Adkomstdoku-
menter til Statsjorden, belig-
gende i Kirkebø, viste det sig
næsten at være umuligt at faa
Ram paa. Disse fik vi dog, efter
at have henvendt os til Over-
retssagfører Djarhuus.

Angaaende Mødet i Kirkebø
5. Maj 1924 skal vi bemærke,
at vi dér udtalte, at vi vilde
bygge i Kirkebø begge to, men
at vi vilde bygge paa vor egen
Jord. Hertil svarede Politimester
Delbanco, at man ikke kunde
anvise Byggeplads, da Marke-
skættet ikke kunde paavises,
men at vi i saa Henseende
skulde stille os afventende, ind-
til vi fik nærmere Besked. Dette
Forhold vilde være i Orden
samtidig som Markeskættet var
paavist, da Indmarkens Omraade
jo ogsaa skulde være fastlagt,
for vi byggede. Ingen af Delene
er blevet gjort, og vi har skæll-
igt Grund til at betone, at det
var af Frygt for Kongsbonde J.
Patursson, at Landbrugsmyndig-
hederne her, Politimesteren og
Landbrugskonsulenten, sammen
med Poul Olsen og Hans Han-
sen, ikke fik ordnet Markeskæl-
let. Vi gaar ud fra, at de ikke
har turdet foretage noget til
Gennemførelse af deres Em-
bedspligter.

I Domspræmisserne ser vi, at
dåværende Politimester *Del-
banco* har indsendt en Skrivelse,
hvoraf det fremgaar, at det efter
hans Formening ikke hastede
med at foretage noget for at
konstatere Grænserne.

Hvorfor udtalte *Delbanco* ikke
sin Mening paa Mødet i Kirkebø
d. 5. Maj 1924?